

KOORDINERT KULTURARBEID FOR BARN OG UNGE

NORSK KULTURSKOLERÅD

UNGDOM
OG FRITID

Ledelse og produksjon:

Norsk kulturskoleråd, Fabiola Charry
Ungdom og Fritid, Marit Bredesen
UKM Norge, Tom Andreas Kristensen

Redaksjon og korrekturlesing:

Ada Menne
Tyra T. Tronstad
Egil Hofslie

Grafisk design:

Gunderhuset Produksjon

Film:

UKM Norge, Pernille Hunnes

Foto:

Olav Kjelstad Larsen

Trykkeri:

Strømmes AS

Opplag:

300 eks.

Forord

Koordinert kulturarbeid er det første konkrete samarbeidsprosjektet mellom organisasjonene Ungdom og Fritid, Ung Kultur Møtes (UKM) og Norsk kulturskoleråd. Vi ser at vi har mange overlappende felt i arbeidet vårt. Dette har blitt spesielt tydeliggjort gjennom organisasjonenes arbeid med Stortingsmelding 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge, og arbeidet med Unges stemmer i rapporten Barn og unges stemmer – Kunst og kultur (2019).

Våre tre organisasjoner er forent, blant annet gjennom vår tilknytning til kommunene og i egenskap av vårt ønske om å inkludere barn og unges stemmer i medvirkningsprosesser som ikke er tilsynelatende, men reelle.

Det er spennende å gå inn for landing med prosjektet. Vi passerer i hvert fall en viktig milepæl. Gjennom to prosjektår har vi gjort oss erfaringer som forhåpentligvis kan danne grunnlag for anbefalinger om hvordan dette arbeidet skal tas videre. Det er viktig at kommunene selv tar eierskap til den helhetlige tenkningen som prosjektet baserer seg på. Det samme eierskapet må også etableres hos politisk ledelse.

Kommunene i pilotprosjektet er veldig glad for at de har fått delta. Samtidig har det være krevende å gjennomføre prosjektet under en pandemi. Det er mye å ta hensyn til i et slikt samarbeidsprosjekt, og sannsynligvis har deltakerkommunene vært nødt til å sluke en og annen kamel. Sånn må det nok være, og kanskje er det en viktig lærdom i prosjektet, at kameler av og til kan smake ganske ok når en har fått tygd litt på dem.

Vi vil benytte anledningen til å takke kommunene som har vært med prosjektet, og hver enkelt som har vært involvert. Særlig vil vi takke ungdommene som var med i de lokale ressursgruppene. Vi vil også takke den nasjonale prosjektgruppen med prosjektleder Fabiola Charry og prosjektmedarbeiderne Tom Andreas Kristensen og Marit Bredesen.

Det er derfor med stolthet og optimisme vi kan si vel gjennomført, eller kanskje heller: Dette er et viktig skritt på veien mot et koordinert og medvirkningsbasert kulturarbeid i kommunene.

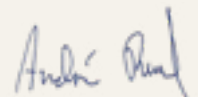
Morten Christiansen
Direktør i Norsk Kulturskoleråd

Torstein Sigel
Daglig leder i UKM

André Ruud
Generalsekretær i
Ungdom og Fritid

KK-prosjektet gav oss som kommuner en viktig mulighet og en god arena for å sette medvirkning og samskaping med ungdom på dagsorden. Prosjektet har utfordret oss til å jobbe systematisk med koordineringen av våre kulturtilbud, og påvirket metodene for kommunenes arbeid på feltet. Vi har hatt stor nytte av å være en del av pilotprosjektet og håper at rapporten kan gi inspirasjon og kunnskap til at flere kommuner gir seg i kast med tilsvarende arbeid.

Jan Erik Landrø
Kultursjef
Melhus kommune

Linda Sætra
Kultursjef
Arendal kommune

Morten E. Hansen
Kultursjef
Sola kommune

Heidi Hesselberg Løken
Kulturdirektør
Kongsberg kommune

Innhold

Forord	3	Læringspunkter og erfaringer - utfordringer og muligheter	16
Innledning	7	Koordinering og samarbeid	16
Definisjoner	8	Medvirkning og involvering	18
Mål og intensjon	9	Kompetanse og motivasjon	20
Aktører	10	Inkludering og møteplasser	21
Eierorganisasjoner	10	Forankring og ressurser	22
Prosjektdeltakere	11	Anbefalinger	24
Gjennomføring	12	Nasjonale anbefalinger	24
Prosess	12	Lokale anbefalinger	25
Medvirkning	13	Konklusjon	26
Koronapandemien 2020-2022	13	Kilder og referanser	27
Resultater	14		
Flere møteplasser og aktiviteter	14		
Bedre samarbeid	14		
Økt medvirkning	15		
Økt rekruttering	15		
Økt støtte	15		

Innledning

Prosjektet Koordinert kulturarbeid for barn og unge ble satt i gang og gjennomført av Norsk kulturskoleråd, UKM og Ungdom og Fritid i 2020. Utgangspunktet for prosjektet var at vi visste at kunst og kultur for, av og med ungdom, er et fragmentert og sårbart område i Norge. Det til tross for at alle barn og unge etter barnekonvensjonen har rett til lek og fritid, og til å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet.

I Stortingsmelding 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge er det et uttalt mål at «alle norske barn og unge – uavhengig av bustad, økonomi, funksjonsevne og sosial og etnisk bakgrunn – får tilgang til eit breitt og mangfaldig kulturliv og får moglegheita til sjølv å delta, skape, lære og mestre». (Meld. St. 18 2020–2021, s. 9). I meldingen legges det vekt på at kulturtilbudet til barn og unge må styrkes, og på at barrierer må brytes for å nå målet om at stemmen til alle barn og unge skal høres.

Hensikten med dette pilotprosjektet var derfor å undersøke potensialet som ligger i økt helhetstenking og samarbeid mellom lokale kulturaktører for å sikre barn og unge relevante kulturtilbud av høy kvalitet. Det dreier seg om møteplasser, fellesskap og opplæringstilbud de selv er med på å skape, der alle har mulighet til å delta, og som gir faglig, kreativ og sosial kompetanse, livsmestring og livskvalitet.

1. Definisjoner

I det følgende beskrives forståelsen samarbeidspartnerne, Norsk kulturskoleråd, UKM og Ungdom og Fritid har i forhold til sentrale begrep brukt i denne rapporten. Denne forståelsen er lagt til grunn i gjennomføringen av prosjektet.

Medvirkning

Medvirkning¹ handler om å kunne ta stilling til og bidra aktivt i relevante beslutningsprosesser og å få sin stemme hørt. Når det handler om ungdoms-medvirkning, skal ungdom få muligheten til å si sin mening i en prosess eller utvikling som angår dem og der deres innspill lyttes til og tas med i avgjørelser og beslutninger. Gode medvirkningsprosesser forutsetter tydelig mål og rammer, transparente prosesser, involvering og kommunikasjon med deltakerne i hele prosessen, ungdomsvennlig språk og deling av resultater. Det krever også kompetanse på ungdom, relasjoner, prosesser og medvirkning. Det forutsetter også at ungdom tilføres nødvendig kompetanse og har kapasitet og motivasjon til å delta.

Tverrfaglig samarbeid

Samarbeid på tvers av organisasjonene krever samarbeid mellom ulike faggrupper og mellom ansatte med ulik utdanning. Et slikt samarbeid handler om at ansatte med ulikt utgangspunkt må finne en felles forståelse, språk og definisjoner. En forutsetning er at de ulike fag- og kompetanseområdene blir anerkjent og likebehandlet.

Koordinert kulturarbeid

Koordinert kulturarbeid handler om at de lokale kulturaktørene som retter seg mot barn og unge jobber sammen for å skape et helhetlig og relevant kulturtilbud for ungdom. Det forutsetter forankring og helhetlig tenkning fra øverste felles ledelse ned til hver enkelt medarbeider som jobber med barn og unges kulturtilbud i kommunene.

Samskapning

Samskapning² handler her om at kommunale organ i utviklingsarbeid jobber sammen med ungdom – og ikke for ungdom. Et samarbeid som skal gi en ny og bredere fellesforståelse for prosessen og målet. I dette pilotprosjektet har det betydning at når kulturtilbud skapes og utvikles ute i kommunene, så skal barn og unge være i sentrum i alle prosesser, fra idéutvikling til realisering.

¹ Forskrift om medvirkningsordninger. Forskrift 17. juni 2019 nr. 727 om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom

² Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge

2. Mål og intensjon

Hovedmålet i prosjektet har, i tråd med Stortingsmelding nr. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur, for, med og av barn og unge, vært å gi ungdom tilgang på relevante kulturtilbud. Det har vært et mål at ungdom selv deltar i å skape både kulturtilbudet og sine egne kunstuttrykk. Gjennom dette har vi ønsket å bidra til et levende og inkluderende demokrati der alle er frie til å ytre seg, og der mangfold, skaperkraft og kreativitet inspirerer, samler og lærer oss om oss selv og omverdenen. (Meld. St. 18, s. 57).

Det ble også satt fire resultatmål som sammen skulle realisere hovedmålet:

- Bygge en solid felles kulturell grunnmur for ungdom i kommunen
- Etablere samarbeid og helhetstenkning som mal for videre kommunal praksis
- Gi ungdom kompetanse og erfaring i å delta i utviklings- og beslutningsprosesser
- Øke deltakelse og minske frafall innen de kommunale kultur- og opplæringstilbudene

Intensjonen var å skape et relevant, inkluderende og koordinert kulturtilbud med utgangspunkt i barn og unges egne ønsker og behov, der de selv aktivt bidrar til å skape dette tilbudet. For å oppnå dette må kommunale tjenester jobbe koordinert og helhetlig, og kommunene må ha kunnskap og motivasjon til å la unge bidra i å skape relevante og inkluderende tilbud.

Dette krever at alle aktørene innen de kommunale kulturtilbudene er motiverte, har kapasitet og kan forplikte seg til prosjektet. Det må også finnes en motivasjon til å ville arbeide på en annen måte, både på tvers av virksomhetene og sammen med de unge.

Men det hjelper ikke med motivasjon, om det reelt sett ikke er mulighet å jobbe på denne måten. Det krever kompetanse og ressurser som det må legges til rette for. Til slutt må deltakerne forplikte seg til å gjennomføre og følge opp i tråd med avtalte mål og ambisjoner. Dersom det skal være mulig, må planene være tydelige og forventningene avklart i forkant.

Dette handler om å sette seg felles mål, men like mye om å bli enige om et felles utgangspunkt. Begge deler er krevende for kommunale kulturvirksomheter med ulike innganger, målsettinger og i mange tilfeller ulike kulturer. Utrykket «organisasjonskultur spiser strategi til frokost» sier noe om hvor krevende det kan være å enes om denne typen tverrfaglige ambisjoner. Derfor har forankring fra topp til bunn vært essensielt for å lykkes. Anerkjennelse av hverandres faglige ståsted og styrker er avgjørende for at aktørene opplever at de er likeverdige.

Pilotprosjektet så også på hvorvidt mer samordning mellom enhetene i kommunens kultursektor bidro til at disse fremsto mer helhetlig og koordinert overfor skolen og det øvrige kulturlivet. Kulturskolene har en ambisjon om å være ressurscenter for det lokale kulturlivet. Fritidsklubbene ønsker å være en faglig ressurs på området ungdom og medvirkning både for kommunen og for de unge selv.

3. Aktører

Eierorganisasjoner

Norsk Kulturskoleråd

Interesse- og utviklingsorganisasjon som arbeider for å fremme kvalitet i opplæringen innen kunst og kultur for barn, unge og voksne med utgangspunkt i de kommunale kulturskolene.

Ung Kultur Møtes

Landsdekkende tilbud til ungdom under 20 år, forankret i kommunene og koordinert av UKM Norge. UKM er en møteplass som omfatter alle kulturuttrykk, hvor egenaktivitet og mestring står i fokus, og hvor ungdom selv er aktive i alle prosesser.

Ungdom og Fritid

– Landsforeningen for fritidsklubber og ungdomshus

Demokratisk barne- og ungdomsorganisasjon for brukere og ansatte i fritidsklubber, ungdomshus og liknende åpne møteplasser. Disse fritidstilbudene kjennetegnes av at ungdom utvikler og skaper kulturuttrykk på egne premisser. Her fins alle kunstformer, aktiviteter og kulturuttrykk.

Prosjektdeltakere

Alle kommunene som deltok, ble invitert inn i prosjektet fordi de har utmerket seg når det kommer til kulturarbeid for unge.

Arendal kommune

Arendal skulle i gang med en større samlokalisering i kulturhuset Kulturkammeret, hvor kulturskolen og Ungkultur (fritidsklubb) skulle bli en del av tilbudene i huset. Dette var en fin anledning til å få til god samorganisering og en større tverrfaglig satsning. Ungdom har fått være med og utforme Kulturkammeret gjennom medvirkningsprosesser. I dag fungerer Kulturkammeret som knutepunkt for Ungkultur (fritidsklubb), kulturskolen, UKM m.m., og har blitt et senter for Arendals frie kulturliv.

Kongsberg kommune

Kongsberg valgte i 2018 å fusjonere Ungdomskontoret (klubb, utekontakter, vitensenter og UKM-arrangement) med kulturskolen i seksjon Ung Kultur. Dette gjorde kommunen nettopp med tanke på å få til tettere tverrfaglig samarbeid mellom ungdomsklubb og kulturskole, og for nå et bredere lag av ungdommene. Det toårige pilotprosjektet ga kommunen mulighet til å gå dypere i dette arbeidet.

Melhus kommune

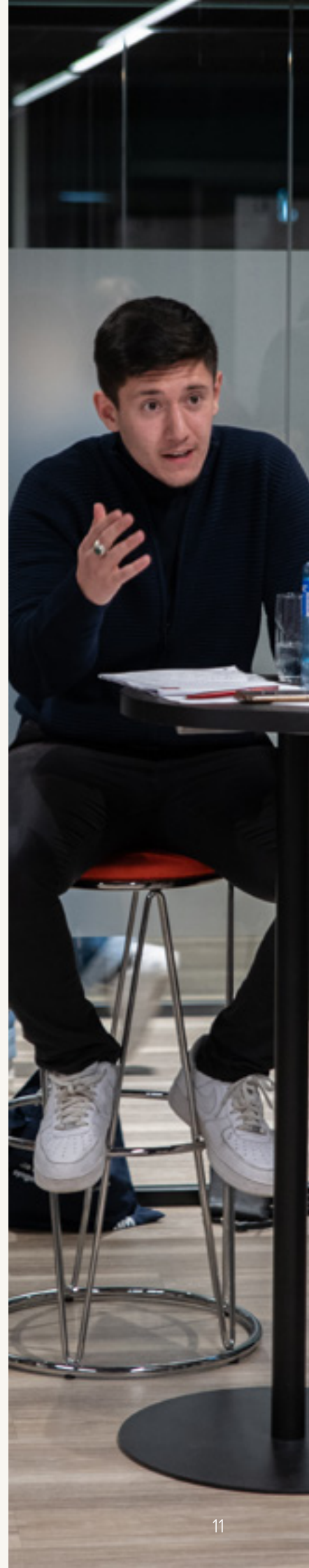
Melhus kommune ble nominert som prosjektdeltaker grunnet godt samarbeid, og fordi kommunen skulle i gang med en større helhetlig satsning. Kommunens mål var å gi et godt kulturtilbud og skape gode møteplasser gjennom hele året for all ungdom i Melhus. Aktører som samarbeider lokalt i Melhus er kulturskole, UKM, fritidsklubber, Den kulturelle skolesekken, bibliotek, forebyggende tiltak, frivillig-sentral og aktører innen det frie kulturlivet.

Sola kommune

Sola var godt i gang med en egen lokal tverrfaglig satsing, prosjektet Ung kultur i Sola (UkiS). Dette prosjektet ble startet fordi kultursektoren i kommunen opplevde at mange ungdommer faller fra fritidstilbudene i overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole. I denne satsningen har kommunen arbeidet med medvirkning som metode for å skape et godt fritids- og kulturtilbud sammen med ungdom. UkiS har jobbet på tvers av kulturskole, fritid, kulturhus og bibliotek.

Sunndal kommune

Fem kommuner deltok i pilotprosjektet fra starten. Sunndal kommune deltok frem til sommeren 2021. Grunnet praktiske og administrative årsaker valgte den lokale prosjektlederen å trekke kommunen ut av prosjektet.

4. Gjennomføring

I pilotprosjektet har kommunene kartlagt de utfordringene og behovene som oppstår når kommunale tjenestetilbud møtes og blitt oppfordret til å tenke ut nye og helhetlige løsninger.

Film: Utgangspunkt for koordinert kulturarbeid - "fortid"

Prosess

Prosjektet startet våren 2020 med et felles seminar for deltakerne. Her ble prosjektet og målsettingene presentert, likeså deltakernes tanker og ideer for prosessen.

Deretter ble det etablert en lokal prosjektgruppe i hver kommune. Hver prosjektgruppe besto av fire ungdommer og fire voksne: én ansvarlig prosjektleder, én kulturskoleleder, én leder for fritidsklubb og én lokal UKM-ansvarlig. Disse rapporterte til nasjonal prosjektleder. I tillegg var kultursjefen i hver kommune del av prosjektgruppa.

Hver prosjektgruppe identifiserte utfordringer og muligheter i det lokale kulturtilbudet til ungdom, og så på hvordan de ulike aktørene i prosjektet bør samarbeide for å realisere prosjektets mål, gjennomføre aktiviteter og arrangement samt utarbeide tiltaksplaner.

I dette arbeidet brukte kommunene Tom Tillers tretrinnsprosess, metoden «Gjort–lært–lurt» (1999):

Gjort - Hva har vi gjort?

En beskrivelse av arbeidet, en situasjon eller hendelse, som en skal reflektere over. I denne sammenhengen er det veiledningsperioden det skal tenkes over.

Lært - Hva har vi lært av det?

En analyse av hva man har lært på bakgrunn av det som er gjort. Hva er de viktigste erfaringene?

Lurt - Hva er det lurt å gjøre mer av?

Refleksjoner over om det kan være lurt å endre handlinger, praksis, og hvordan en kan nyttiggjøre seg av denne lærdommen i senere situasjoner. Hva er lurt å gjøre videre, mer av, mindre av eller annerledes.

Metoden "gjort - lært - lurt" (Tom Tiller 1999)

På bakgrunn av dette utformet hver kommune en rapport med sine læringspunkt og resultater. I tillegg presenterte prosjektdeltakerne sine funn på en konferanse våren 2022, slik at deltakerkommunene kunne dele erfaringer og inspirere hverandre. Prosjektdeltakerne fikk tett oppfølging av eierorganisasjonene gjennom kontinuerlig kompetansedeling, dialog og møtevirsomhet. Dette inkluderte kurs i medvirkning, kommunemøter, temamøter, planleggingsmøter, midtveisevalueringer, ståstedsanalyser og spørreundersøkelser.

Medvirkning

I gjennomføringen av prosjektet sto idéutvikling og samskaping sammen med barn og unge sentralt. For å sikre unges medvirkning, ble det stilt som krav at de fire ungdommene som deltok i hver prosjektgruppe skulle delta i all tiltaksutvikling, gjennomføring og evaluering. Hver ungdom fikk også delta på to nasjonale møter der de fikk dele erfaringer og treffe ungdommer i de andre kommunenes ressursgrupper. I tillegg ble det gjennomført undersøkelser der ungdommer før og etter prosjektet fikk komme med innspill til sitt lokale kulturtilbud.

Koronapandemien 2020–2022

Dessverre ble pandemien et hinder for optimal gjennomføring. Særlig skapte pandemien usikkerhet i oppstartsfasen av prosjektet, og det ble vanskelig å måle effektene i slutfasen. Gjennom hele prosjektperioden førte restriksjoner og nedstenginger til at nærkontakt og tilstedeværelse med deltakere i kommunene ble vanskelig.

Det medførte at de fleste nasjonale møtene ble gjennomført digitalt, utenom tre fysiske treff. To planlagte samlinger ble utsatt og i ett tilfelle ble en samling avlyst. Et nasjonalt prosjektmøte med ungdommene skulle vært arrangert høsten 2020, ble på grunn av pandemien først mulig å gjennomføre ett år senere. Det var utfordrende for kommunene i prosjektet å gjennomføre lokale tiltak under nedstengninger. En annen uheldig effekt var at erfaringsdelingen mellom pilotkommunene ikke ble like effektiv når fysiske møter ble digitale. Flere ungdommer meldte at de ble lei av de digitale møtene. Til tross for dette, har pilotkommunene klart å skape mye god lokal aktivitet, og prosjektet fikk en opptur da fysiske samlinger igjen ble mulig å arrangere.

5. Resultater

Flere møteplasser og aktiviteter

I løpet av prosjektperioden har det blitt etablert flere møteplasser og nye prosjekt spesielt for ungdom. Et eksempel fra Sola kan nevnes. Der ble en ny møteplass etablert sammen med ungdom. I prosjektkommunene har det også blitt gjennomført en rekke varierte prosjekt der ungdommene har fått mulighet til å påvirke prosessen fra start. Gjennom et styrket samarbeid mellom kulturskole, fritidsklubber, UKM og aktører innen det frie kulturlivet, har det oppstått arenaer og blitt skapt aktiviteter som ungdommene selv har ønsket og initiert. Eksempler er blant annet større kulturfestivaler, syverksted, gaminggrupper og digital UKM.

Bedre samarbeid

Flere av kommunene i prosjektet sier at de har hatt god erfaring med å organisere det tverrfaglige arbeidet under Ung kultur som felles kommunal satsing. Det har fungert godt å koordinere kulturskole, fritidsavdeling, UKM og øvrige samarbeidspartnere som jobber med denne målgruppen slik. I Stortingsmelding nr. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur, for, med og av barn og unge løftes den administrative organiseringen av det kommunale kulturarbeidet for barn og unge i Kongsberg frem, som eksempel på hvordan det har fungert godt å samle ansvaret for kulturskole, fritidsklubber, vitensenter, fritidsklubb, forebyggende ungdomsarbeid og arbeid med psykisk helse kommunalt.

I Arendal ble kulturskolen og fritidsklubben samlokalisert i et kulturhus i løpet av prosjektperioden. Dette bidro med verdifulle erfaringer inn i prosjektet. Det ble rapportert at samarbeidet mellom kulturskole og fritidsklubb fungerte bra underveis i prosjektperioden, og at kulturskolen som arena ble mer åpen for en større målgruppe.

Tverrfaglige stillinger mellom kulturskole og fritidsklubb har også blitt prøvd ut. I Kongsberg ble crossover-stillinger i kulturskole og fritidsklubb testet ut. Erfaringene var gode, og kommunen ønsker nå å tilby flere slik stillinger for å redusere skillet mellom ansatte i fritidsklubb og kulturskole. Kommunen ønsker at ansatte knyttet til fritidsklubb har utdanning eller erfaring innen kulturfaglige områder i tillegg til å ha god barne- og ungdomsfaglig kompetanse. Slik vil det i større grad bli mulig å se på en stilling i Ung Kultur som en tverrfaglig stilling. Her ser kommunen store muligheter for å kunne møte ungdommer på flere arenaer.

Fokuset på medvirkning i prosjektperioden har styrket det lokale kulturarbeidet for over halvparten av pilotkommunene. Noen var godt i gang med dette uavhengig av prosjektet, mens andre ennå ikke har høstet resultatene av alt det gode arbeidet.

Film: Arbeid med medvirkning og lokale prosjekt - "nåtid"

Økt medvirkning

Flere av pilotkommunene har i prosjektperioden styrket medvirkningskompetansen til de ansatte. Medvirkning har også fått økt oppmerksomhet på ledelsesnivå i kommunene. To av pilotkommunene melder om økt grad av ungdomsmedvirkning i kulturskolen. Prosjektet har i alle kommunene bidratt til bedre forståelse for medvirkning og begrepsbruk på tvers av enhetene.

Pilotkommunene har i perioden jobbet godt med å tilrettelegge for at ungdommenes stemmer skal bli hørt i viktige saker og for at de skal ha mulighet til å påvirke. Dette er gjort gjennom bruk av ordninger som ungdomsråd, ungdomsstyrer, unge arrangører og unge mentorer.

I Arendal har ungdommene fått en stemme i hvem Ungkultur ansetter til å drifte Kulturkammeret og ungdomsklubben. De ansatte har startet flere kreative prosjekter for og med ungdommer. Ungdommene etterlyste kreativ og pedagogisk kompetanse i ungdomsklubben på Kulturkammeret. Det ble da naturlig å lete etter ressurser blant kulturskolens ansatte. Dette er gunstig for alle parter, da kulturskolelærere ofte sitter i små stillinger. Arendal hadde et spennende samarbeid med Bomuldsfabriken Kunsthall, gjennom en felles satsing med utgangspunkt i ungdommenes ønsker. Dette styrket kulturtilbudene ved både Bomuldsfabriken Kunsthall og Arendal kulturskole.

I Melhus har de ansatt flere ungdommer i enheten Kultur og fritid. Ungdom er med og bestemmer hvilke kulturaktiviteter de ønsker seg i feriene. De er også til en viss grad med i planlegging og gjennomføring av de konkrete aktivitetene. Melhus kommune ansetter i disse dager en ungdom i en 10%-stilling med ansvar for markedsføring til ungdom. Denne skal bidra til å reklamere for kulturtilbudene i kommunen overfor enda flere ungdommer.

Ungdommene har også gått i bresjen for å anskaffe nye lokaler til ungdomsklubben. Dette blir sak på siste kommunestyremøte før sommeren. Ungdommene har selv stått for prosessen med å undersøke lokaler som kan egne seg, og finne ut hva leiekostnadene vil bli. Rådmannen har så langt gitt positivt respons.

Økt rekruttering

Flere prosjektkommuner har opplevd at bedre koordinering har ført til økt oppslutning om flere av deres møteplasser for ungdom. Suksesskriteriet har vært tettere samarbeid med skolen, som er en viktig rekrutteringsarena for å nå all ungdom. Til tross for pandemien, har noen av kommunene styrket sitt helårlig arbeid med UKM.

Sola kommune jobbet målrettet og tok flere grep for å nå frem til en større bredde av ungdommer. Kommunen var tidlig ute med å rekruttere, slik at ungdommene kunne delta i hele utviklingsprosessen fra start til slutt. De gikk bredt ut, blant annet ved å ta kontakt med ulike lag og foreninger.

Økt støtte

Gjennom tiltak i prosjektet søkte Arendal kommune om støtte fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets storbymidler. Kommunen fikk tildelt 1,2 millioner kroner – 400 000 kroner årlig over tre år. Dette ga muligheter for nye stillinger og utvikling av fritidsklubb-, kulturskole- og UKM-arrangement i kulturhuset Kulturkammeret.

I løpet av prosjektet har lokale aktører styrket hverandre ved lån av utstyr og ved å utforme felles søknader til ulike prosjekter og tiltak. I Arendal finner vi et godt eksempel på dette. Der har fritidsklubben søkt om midler til utstyr via støtteordningen Kulturrom. Dette har ført til at kulturskolen har kunnet bruke og låne mye nytt utstyr, og videre til at de også har kunnet sette i gang nye prosjekter.

Utmerkelser

To av kommunene har vunnet priser i prosjektperioden. Ung Kultur i Kongsberg vant Arbeidsmiljøprisen i 2021, for god medvirkning i endringsprosess, for å samle ulike kompetanser for bruk i læring og utvikling og for å utfylle hverandre på en god måte for ungdom. Ung Kultur i Sola vant prisen Årets ungdomsmedvirkere, som utdeles av Ungdom og Fritid.

6. Læringspunkter og erfaringer

– utfordringer og muligheter

Koordinering og samarbeid

Pilotprosjektet har satt søkelys på viktigheten av koordinering og samarbeid mellom en rekke aktører på ungdomskulturfeltet i de fire deltakerkommunene. Gjennom prosjektet ble deltakerne oppfordret til å se utover egen kjernevirksomhet og til å omfavne mulighetene som ligger i et lokalt, tverrfaglig samarbeid. Målet har vært å styrke både *den kulturelle grunnmuren*³, det kommunale kulturarbeidets gjennomslagskraft og tilbudet til ungdommer i kommunen.

Prosjektet bidro til å formalisere samarbeidet mellom ulike fagområder og ungdomsmiljø i pilotkommunene som deltok. Samtidig erfarer en at endringer av kommunale strukturer tar lengre tid enn et slikt pilotprosjekt varer. De ansatte må ha felles treffpunkt og dialog over tid for å utvikle gode kulturtilbud, fritidstilbud og møteplasser for unge. Skal en lykkes med å koordinere ulike virksomheter, er likeverd og anerkjennelse av hverandres fagkompetanse og ulike arbeidsmetoder grunnleggende. Gjennom etableringen av prosjektgrupper i hver kommune, ble det skapt en kontaktflate aktørene kunne ta utgangspunkt i for å utvikle felles planer for årshjul, mål, tiltak, aktiviteter og møter som satte unges ønsker og behov i sentrum. Dette felles utgangspunktet bidro til at aktørene, som vanligvis samarbeider sporadisk, følte en større forpliktelse til strukturert og kontinuerlig samarbeid. Dette er tydelig, i og med at alle kommunene ønsker å videreføre samarbeidet fremover. For å få til et godt samarbeid, erfarte vi at det er viktig at ansatte i ulike institusjoner etablerer en lik oppfatning av ord og uttrykk. For eksempel forstås ordet medvirkning ulik av en kulturskolepedagog og en ungdomsarbeider. Ved å skape felles forståelse blir samhandlingen enklere og mer effektiv.

Tettere samarbeid mellom prosjektdeltakerne har også bidratt til at andre aktører har koblet seg på, med et ønske om å skape felles aktiviteter for ungdom. Dette har økt relevansen til både UKM, fritidsklubbene og kulturskolene.

³ Kulturutredningen, 2014

Kommunene ser for seg at UKM fremover skal være en samlende arena for koordinering og samarbeid om kulturelle aktiviteter og arrangement. Et økt mangfold av kulturaktiviteter og lavere terskel for å delta har ført til at flere ungdommer benytter seg av tilbudene.

Antallet arenaer for samarbeid mellom skole og kulturfeltet i flere kommuner økte også i løpet av prosjektperioden. Et godt samarbeid med skolene er viktig i og med at nesten alle ungdommer nås der. I Kongsberg ble det for eksempel formalisert jevnlig kommunikasjon mellom rektor eller miljølærer ved skolene, og teamleder eller leder ved ungdomsklubb eller kafé. Erfaringene fra Kongsberg var at voksne ble bedre rustet til å oppdage eventuelle utfordringer ved at flere «så» den enkelte ungdom. Dermed hadde prosjektet en positiv sideeffekt: Samarbeid og helhetstenkning på tvers av lokale aktører med utgangspunkt i kultur gjør at ungdommer som faller ut av eller mellom ulike tilbud, lettere kan fanges opp og inkluderes. Dette er positivt for den enkelte, men også for samfunnet i et folkehelseperspektiv.

Flere av kommunene har også hatt biblioteket aktivt med i prosjektet. Opprinnelig var bibliotekforeningen invitert, men hadde dessverre ikke kapasitet til å delta.

Biblioteket trekkes uansett frem som en særlig relevant samarbeidspartner og en mye brukt møteplass for ungdom.

Gjennom prosjektperioden erfarte vi at koordinering og samarbeid mellom prosjektdeltakerne var mer effektiv i de kommunene der tilbudene var samlokalisert. Avstanden mellom fritidsklubb og kulturskole er fremdeles stor i enkelte kommuner, noe som innebærer at praktisk samarbeid blir mer krevende. I tillegg erfarte vi at det oppstår samarbeidsutfordringer når viljen er større enn kapasiteten. Små stillingsprosenter i kulturskolen, fritidsklubb og UKM skaper utfordringer for å få til tilstrekkelig og kontinuerlig samarbeid. Derfor er det i slike prosjekt viktig at planleggingen tar hensyn til hva aktørene realistisk sett har kapasitet til å gjennomføre. Samtidig er det viktig at ingen av enkeltaktørene blir dominerende i samarbeidet. Flere av prosjektkommunene har løftet fram at det er en god løsning når ansatte har stillinger på tvers av institusjonene. Dette sikrer felles eierskap og forståelse.

Medvirkning og involvering

Ett av utgangspunktene for prosjektet var at ungdom skal ha mulighet til å påvirke eget kulturtilbud. For det første fordi unge etter barnekonvensjonen har rett til å bli hørt i saker som påvirker dem. For det andre fordi unges medvirkning fører til tiltak som er mer treffende, relevante og aktuelle.

Gjennom prosjektet erfarte aktørene at ungdommer har samme oppfatning. Da vi ba ungdommene om innspill til hva kommunene burde gjøre for å skape gode kulturtilbud for barn og unge, var ungdommene tydelige på at forutsetningene for et godt ungdomstilbud er at ungdom må få påvirke. De opplever det som avgjørende at de får mulighet til å si sin mening, også i saker som ikke er rene ungdomssaker.

De mente også at det er viktig at de faktisk blir hørt av voksne. Ofte opplever de at arenaer som ungdomsråd og ungdommens bystyre i realiteten ikke er et sted for reell medvirkning og deltakelse. I tillegg synes flere at akademisk og voksent språk gjør det vanskelig å få innsyn i informasjon fra kommunen. Samtidig pekte de på at kommunenes lovfestede ungdomsråd er en viktig aktør som bør brukes i medvirkningsarbeidet.

God medvirkning er ikke bare å spørre ungdom hva de ønsker seg. Det er også å legge til rette for gode prosesser som hjelper ungdom å se nye muligheter som realiserer deres ønsker og behov – også ønsker og behov de ikke var klar over selv. Det er derfor sentralt at både ungdom og voksne har motivasjon, kapasitet og kompetanse til å gjennomføre gode medvirkningsprosesser, og at prosessene er tilpasset motivasjonen, kapasiteten og kompetansen til ansatte og ungdom.

Kommunene i pilotprosjektet etterspurte tidlig mer kompetanse om medvirkning. Gjennom prosjektet tilegnet både unge og voksne prosjektdeltakere seg teoretisk og praktisk kunnskap om ungdomsmedvirkning. I starten av prosjektet erfarte vi at aktører som arbeider med kulturtilbud for ungdom har ulike oppfatninger av hva reell ungdomsmedvirkning kan innebære. Dette kan bidra til utfordringer og misforståelser.

I prosjektperioden fungerte Ungdom og Fritid som en kompetanseleverandør på medvirkning, og bidro på konferanser og fagmøter med veiledning, verktøy og metoder for god medvirkning. Kommunene peker på at det er viktig med en felles forståelse av både hva medvirkning er og hva slags språk en bruker når en snakker om det. Ungdommene har vært tydelig på at beslutningstakere må sette seg inn i hva ungdom er opptatt av, og at de må være til stede på ungdommers arenaer.

Ungdommene ønsker også bistand fra voksne til å legge planer, konkretisere ideer og gjennomføre dem. Dette har vært sentralt i prosjektet og har bidratt til at ungdom, ansatte og ledelse har kommet tettere sammen. Ungdommene er også tydelig på at de ønsker å medvirke først og fremst der de selv opplever det som relevant. Flere av kommunene i prosjektet har derfor gitt ungdommene større valgmuligheter når det gjelder medvirkning og deltakelse. Ungdommene trekker også frem at voksne må være åpne og lytte til ungdommene, også når de har fordommer og yter motstand.

Film: Ungdomskonferanse 2021
- Bli med å drøm!

Et læringspunkt var at involveringen av ungdommer gjennom ressursgruppene bidro til at ungdom fikk en større påvirkning på lokale kulturaktiviteter enn om prosjektet ikke hadde blitt gjennomført, eller om det hadde blitt gjennomført med bare voksne deltakere. Ungdom har bidratt i utformingen av planer, mål og tiltak på lokalt nivå gjennom hele prosjektperioden. På den måten har de påvirket hvilke aktiviteter og arrangement som har blitt satt i gang og hvordan disse har blitt gjennomført.

Sammensetningen av ungdom både i ressursgrupper og medvirkningsprosesser har betydning for hvordan prosessene og tiltakene blir – samt for prosessenes legitimitet. I kommunene der graden av medvirkning var høyest, var det også flest aktiviteter. Prosjektet har bidratt til en mer helhetlig tilnærming til ungdomsmedvirkning kommunalt, men på dette området gjenstår det fremdeles mye arbeid. Andre erfaringer belyser utfordringer ved medvirkningsprosesser. Kommunikasjon med ungdommer kan for enkelte ansatte være utfordrende. Det tar tid å lære seg å bruke nye plattformer og kanaler, og dette kan være en terskel for noen. Dette kan føre til at tilbud kommuniseres via kanaler der ungdom ikke er til stede. I tillegg krever reell ungdomsmedvirkning tid og ressurser. Det er også avgjørende at de voksne er påkoblet kontinuerlig. Ungdom har generelt en mer intuitiv og impulsiv måte å kommunisere på enn voksne, de forholder seg ikke til «kontortid». Lange avstander og mangel på transport kan gjøre at ungdom ikke kan være med på medvirkningsprosesser med mindre det legges til rette for rask og rimelig reise.

Det har vært en utfordring at de tre aktørene, både lokalt og nasjonalt, har forstått og definert medvirkning på ulike måter. Prosjektet har i denne sammenheng bidratt til å skape en mer lik forståelse. Samtidig er det viktig å kartlegge hvordan medvirkning skal brukes i ulike tilbud og situasjoner. Hva slags kompetanse og hvilke prinsipper skal legges til grunn? Én modell passer ikke for alle. Uansett må ungdomsmedvirkning regnes som et eget område som krever motivasjon, kapasitet og kunnskap på linje med andre viktige områder.

Ivaretagelse av likeverdighet

Det tar tid å etablere tillit mellom aktører, men slik tid må man tåle å bruke. Tålmodighet er viktig, det er ikke alltid entreprenører har det. Samarbeid mellom kommuner og frivilje krefter står i fare for å ta med seg tradisjoner fra tidligere samarbeid hvor maktbalansen som regel underbygger kommunenes rolle som den dominerende part.

Ideelle og frivilje organisasjoner er vant til å forholde seg til kommunale tilskudd, tillatelser og velvilje. Slike vaner må i et likeverdig samarbeid utfordres og gradvis erstattes med ny praksis. Det kan bli nødvendig med endring av både strukturelle og kulturelle elementer hos flere samskapingspartnere – ting må gjøres annerledes.

Fra heftet «La oss gjøre det sammen» - Håndbok i samskapende sosial innovasjon

Kommunenes sentralforbund (KS)

Kompetanse og motivasjon

Komplekse prosjekt som dette krever tverrfaglig kompetanse og høy motivasjon hos alle deltakerne. Kunnskap om og kompetanse innen medvirkning er sentralt for å skape relevante og inkluderende tilbud. Prosessene må også være gode for både ansatte og ungdom. Å legge til rette for medvirkning krever god kompetanse om prosessveiledning. Gode, inkluderende prosesser som skaper motivasjon og ivaretar deltakernes kapasitet og kunnskapsnivå er sentralt, enten det er ungdom eller ansatte som skal delta i medvirkningsprosessen. Prosess- og prosjektleder må kjenne de ulike tjenestetilbudene godt for å kunne sikre legitimitet og forståelse for de ulike aktørenes utfordringer og muligheter.

Denne typen endringsprosjekt krever også endringskompetanse, spesielt på ledernivå. Det er krevende å skape felles forståelse for endringsbehovene, målene og veien dit, når en skal motivere ulike faggrupper med ulik forståelse av oppdrag og metoder.

Deltakerkommunene peker på at kulturskolene har utfordringer og mangler kompetanse når det gjelder medvirkning. Her kan kompetansen som allerede finnes i de lokale fritidsklubbenes og i Ungdom og Fritid brukes til å styrke kulturskolene i dette arbeidet. Kommunene peker samtidig på at fritidsaktørenes kunstfaglige kompetanse er mangelfull, men at den er sterk i kulturskolene.

Inkluderings- og mangfoldskompetanse hos ansatte løftes fram som viktig for å inkludere ungdom som ikke bruker de ulike tilbudene. Flere må tilegne seg denne kompetansen for å kunne bidra til et mer mangfoldig og inkluderende kulturliv for unge. Ungdommene peker på at de i liten grad vet om tilbudene, og at ansatte ofte kommuniserer på plattformer ungdommene ikke bruker eller på tidspunkt de ikke bruker dem.

Kommunene etterspør i pilotprosjektet mer kompetanse og verktøy fra de nasjonale organisasjonene. Det vil være viktig med en helhetlig tenkning rundt utvikling av både kompetanse og verktøy som kommunene kan bruke når de skal gjennomføre endringsprosjekt av denne typen.

Ungdommene peker også på fritidstilbudene som en arena hvor de kan få jobb og arbeidserfaring. Når ungdommer får lønn for jobben, har de større kapasitet til å bidra enn om de må gjøre alt ved siden av skole og annen jobb.

Det er viktig at det settes av tid til å øke kompetanse og utvikle erfaringer lokalt. Egne fagansvarlige som jobber på tvers av de kommunale enhetene kan sikre at alle ansatte har felles grunnlag og kan dra i samme retning. Når ansatte jobber på tvers, vil det i større grad oppstå felles kompetanse og språk. Dette vil lette samarbeidet. Dette kan gjelde fellesfag som medvirkning, prosessveiledning, endringsledelse, kommunikasjon og liknende.

Inkludering og møteplasser

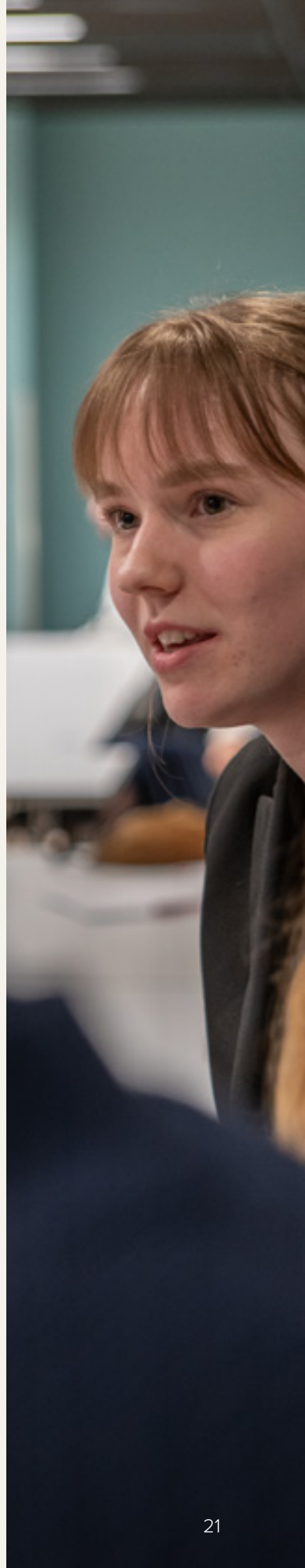
Innenforskap var et viktig fokusområde for flere av kommunene. De la vekt på hvor viktig det er å ha et mangfoldig tilbud med lave terskler til alle som ønsker det, og at det fokuseres på å forebygge ensomhet og utenforskap. Det er et samfunnsoppdrag å jobbe forebyggende med inkludering, og å gi barn og unge livsmestringskompetanse.

Det er spesielt viktig å synliggjøre tilbudene overfor ungdom som ikke bruker dem i dag. Et flertall av ungdommene savner god informasjon om tilbudene gjennom kanaler de bruker og med et språk som treffer. Ungdommene savner også å kunne kommunisere med ansatte på tidspunkt som passer for dem. De ansatte synes det er krevende å lære seg alle plattformene ungdommene bruker samt å behøve å være til stede på disse plattformene utenfor arbeidstid. En løsning kan være at kommunen oppretter en tverrfaglig kommunikasjonsstilling som kjenner tilbudene og mestrer både plattformer og kommunikasjonsformer. Disse bør ha en arbeidstid som fungerer opp mot ungdommenes behov.

Kommunene har generelt en utfordring i det å nå ungdom som aldri melder seg på ulike tilbud. Dette er grupper det nettopp er viktig å inkludere i arbeidet med å utvikle tilbud og møteplasser. Her er skolen viktig, i og med at den når nesten all ungdom. Kommunene opplever også at ulike ungdomsgrupper ikke inkluderer hverandre dersom en ikke jobber eksplisitt med dette. Det er et arbeid som krever relasjons- og inkluderingskompetanse, tilstrekkelig store lokaler samt innhold med nok bredde til at ungdommene kan ha egne rom og aktiviteter.

Logistikk og transport er utfordringer for rekruttering og deltakelse. Tilbudene bør være der ungdom bor. Hvis tilbudene sentraliseres, er det viktig at de plasseres nært kollektivknutepunkt. Tilbudene kan godt lokaliseres i nærheten av skoler, men nasjonale erfaringer tilsier at de ikke bør ligge i selve skolebygget, om det kan unngås. Etter en lang skoledag kan det være lite motiverende å tilbringe fritiden i de samme lokalene. For ungdommer med dårlig forhold til skolen kan det være ekstra belastende.

Kulturskole og fritidsklubb var tilbudene som ungdommene selv ga høyest score. Samtidig svarte ungdommene at det de mangler i sin kommune, er et sted å samles for å utforske en variasjon av kulturelle aktiviteter. Tilbudet bør være gratis, og uten at en må binde seg til fast aktivitet.

Ungdom poengterer også at uteområder er viktige, og at de bør legges nært andre fritidstilbud. Av Ungdataundersøkelsen (Bakken, A. 2021, s. 27) kom det fram at bare 48 prosent er fornøyd med tilgangen på møteplasser som fritidsklubber og ungdomshus, og bare 60 prosent er fornøyd med kulturtilbudet der de bor.

Ungdommene er generelt opptatt av samlokalisering av ulike fritids- og kulturtilbud. Det gjør tilbudene mer relevant for bredere brukergrupper. Det gjør det også lettere for aktørene og ansatte å samarbeide og bruke sin kompetanse på tvers. De er også opptatt av at ungdom skal være med og utvikle eksisterende møteplasser, slik at disse blir trygge og attraktive. Kommunene stiller spørsmålstegn ved hvor stor tyngde breddeprogram har i kulturskolenes rammeplan⁴ med tanke på å skape gode møteplasser og lavterskeltilbud i kommunen. Dersom kulturskolene som møteplass skal utvikles videre, kan det være mange gevinster ved at det skjer i samarbeid med fritidsklubbene.

I dag konsumerer de unge mest kultur digitalt, mens de offentlige tilbudene nesten utelukkende er fysiske. Under koronapandemien har behovet for digitale møteplasser blitt tydeligere, og nasjonale organisasjonene har blitt mer opptatt av at vi må bygge bro mellom digitale og fysiske arenaer. Dette er blant annet synliggjort i rapportene «Møteplass datakultur» og «Ikke noe TikTok, digital didaktikk, takk. Kulturskolenes erfaringer og læringsutbytte ved bruk av digitale medier under koronapandemien».

Forankring og ressurser

For at denne typen utviklingsprosjekt skal lykkes, er det nødvendig med forutsigbarhet i finansiering og kommunal forankring. Prosjektene må forankres og eies av kommunen som i egenskap av å være «oppveksteier» samler fritids- og kulturtilbud for barn og unge. Det er viktig at ansatte som deltar opplever eierskap og motivasjon. Det krever forpliktende planer, mål og tiltak, nødvendig kompetanse samt ressurser og kapasitet til faktisk å kunne realisere ambisjonene.

For dette prosjektet var det avgjørende med lokale prosjektledere som holdt i alle trådene og hadde det overordnede ansvaret for helhet, koordinering og medvirkning. God kapasitet og tverrfaglig kompetanse hos de lokale prosjektlederne i prosjektet har også vært avgjørende for suksess. På samme måte som gode medvirkningsprosesser for ungdom har vært sentralt i prosjektet, er også gode medvirkningsprosesser med de ansatte en nøkkel for å lykkes.

Nasjonalt ble dette pilotprosjektet gjennomført med økonomiske midler fra prosjekteierne og Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner. Disse midlene gjorde det mulig å dekke kostnadene til en nasjonal prosjektleder samt til arrangement og aktiviteter i og på tvers av deltakerkommunene. Samtidig var en av de tidlige erfaringene i arbeidet, at begrensede rammer gjorde det krevende å drive et så stort prosjekt på en helt tilfredsstillende måte. Det ble delvis kompensert ved å øke ressursene fra eierorganisasjonene. Fremtidige prosjekt på dette nivået vil kreve en styrket finansiering.

Dersom liknende prosjekt skal gjennomføres andre steder, bør disse ha finansiering gjennom statlige og/eller kommunale midler. Slik blir bevilgningen mer forutsigbar og det offentlige får sterkere eierskap og mer innflytelse. Vi erfarte at et slikt omfattende prosjekt krever vesentlig mer ressurser en vi først satte av.

Det er også viktig at en sikrer likeverdig eierskap hos eierorganisasjonene, og da må alle delta med tilstrekkelig ressurser. Det gjør det også lettere å utnytte kompetansen som fins i de ulike eierorganisasjonene. Roller og ansvar må tydeliggjøres fra starten av og det må lages en god prosjektplan som tydeliggjør mål, leveranser, ressurser og frister. Dette er særlig viktig når omfanget av prosjektet øker fordi flere i hver kommune blir involvert.

I tillegg erfarte vi at samarbeidsutfordringer i prosjektgruppene ofte utvikler seg fordi representantene fra de ulike kulturtilbudene har ulik faglig bakgrunn. Prosjektet har identifisert et behov for tverrfaglige stillinger med kompetanse innen feltene kunst, kultur, ungdom og medvirkning, slik at samarbeidet mellom ansatte i fritidsklubb, UKM og kulturskolen oppleves som mer intuitivt og relevant.

Pilotprosjektet har i alle deltakerkommunene blitt godt integrert i kommunens ungdomskultursatsinger. Gjennom involvering i prosjektet har kommunal- og kultursjefer utviklet et eierskap til prosjektarbeidet og et ønske om å skape endring over tid, og dette er formidlet til administrasjonsnivået. Dette er tydelig ved at kommunene ved prosjektet slutt satte i gang arbeidet med en kommunal organisering som i framtiden vil inkludere kulturskolene og fritidsklubbene for at kommunene i større grad skal kunne oppfylle målene regjeringen har satt seg i St. Meld. 18 (2020– 2021).

Aktørene i prosjektet, både de lokale og nasjonale, opplever at dette er en verdifull og riktig måte å organisere arbeidet med barne- og ungdomskultur i kommunene på. Det blir derfor viktig å synliggjøre potensialet i slike endringsprosesser og arbeidsmåter. Det er også viktig å synliggjøre hva det vil kreve av ressurser for politisk og administrativ ledelse lokalt, regionalt og nasjonalt.

7. Anbefalinger

Med utgangspunkt i læringspunkter og erfaringer gjort i prosjektperioden har vi utformet en rekke anbefalinger som retter seg mot både lokale og nasjonale nivåer.

Nasjonale anbefalinger

- UKM, Ungdom og Fritid og Norsk kulturskoleråd bør benyttes som kompetanseaktører i det videre arbeidet nasjonalt.
- Ambisjonene fra NOU 2013: 4, Kulturutredningen 2014 og St. Meld. 18 (2020–2021) om en helhetlig, koordinert og inkluderende kulturell grunnmur, hvor unges egne stemmer er sentrale, bør følges opp med konkrete tiltak og ytterligere midler. For eksempel ved å
 - utarbeide en nasjonal barne- og ungdomskulturstrategi
 - utvikle en kommunal veileder for koordineringsarbeid
 - bevilge innovasjonsmidler til formålet
- Det bør utvikles kurs, verktøy og kompetanseheving i tverrfaglig samhandling, prosessveiledning og ungdomsmedvirkning på tvers av ulike faggrupper innenfor barne- og ungdomskulturfeltet. Det bør også inkludere lederutvikling.
- Medvirkningskompetanse bør bli en viktig del av alle utdanninger som retter seg mot kulturarbeid for barn og unge, og det bør etableres en nasjonal utdanning for ungdomsarbeidere.
- Tankegodset og erfaringene fra KK-prosjektet bør videreutvikles. Dette kan skje både i trepartssamarbeid mellom UKM, Ungdom og Fritid og Norsk kulturskoleråd, i utvidet samarbeid med flere organisasjoner og internt i den enkelte organisasjon. Arbeidet vil bidra til å innfri ambisjonene fra NOU 2013: 4, og St. Meld. 18 (2020–2021), og bør derfor delfinansieres av statlige midler.

Film: Drømmer er til
for å skapes - "fremtid"

Lokale anbefalinger

- Det er av stor betydning at kulturtjenester med barn og unge som målgruppe ses i sammenheng. Dette for å maksimere kvalitet, nytte og utnytte ressurser på tvers av tilbud. Helhetlige tilbud bør inkludere lavterskel-møteplasser der det legges vekt på relasjonsbygging og inkludering.
- Det må tilstrebes at tilbudene er tilgjengelig for flest mulig. Samlokaliserte tjenester og administrasjon vil bidra til helhetstenking og sammenheng, men det er også viktig å ha lokale tilbud som er tilgjengelig der de unge faktisk bor.
- Helhetlige og koordinerte tilbud utviklet med medvirkning som metode må forankres i kommunale planer. Det er nødvendig at kommunens ledelse og ansatte har eierskap til disse.
- Det bør ansettes flere i tverrfaglige stillinger som arbeider med medvirkning, inkludering, arrangørkompetanse, prosessarbeid, rekruttering og kommunikasjon. Det bør prioriteres en størrelse på stillingene som gir rom for å jobbe både mot ungdom og samarbeidspartnere i kommunen.
- Det er behov for felles forståelse og språk hos dem som jobber med ungdom. Det bør satses på samlet kompetanseheving blant ansatte i kultursektoren, med tilføring av basiskompetanse og veiledning i god ungdomsmedvirkning samt oppdatert kompetanse på digitale kommunikasjon.
- Ungdom må gis reell medvirkning for å sikre relevante og inkluderende tilbud. Ungdom når også best ut til andre unge, derfor kan ungdom som er gode på medvirkning og kommunikasjon med fordel ansettes i aktuelle stillinger.
- Tverrfaglig arbeid med øvrige kommunale og frivillige aktører som jobber med barn og unge er viktig for å skape inkluderende tilbud som bidrar til bedre livsmestring. Samarbeid med skolen er viktig ettersom denne når alle ungdommer. I tillegg er samarbeid med bibliotekene ønskelig.
- UKM, Ungdom og Fritid og Norsk kulturskoleråd kan etter avtale bidra med veiledning og kompetanse ovenfor kommuner som ønsker å gjennomføre denne typen prosesser.

Konklusjon

I alle deltakerkommunene har dette pilotprosjektet blitt godt forankret og integrert i ungdomskultursatsinger. Det vil bli jobbet videre med en kommunal organisering som favner kulturskolen og fritidsklubber i fremtiden. På denne måten vil kommunene i større grad kunne oppfylle målene regjeringen la opp til i St. Meld. 18 (2020–2021).

Gjennom pilotprosjektet har det blitt åpnet mange dører, og det har oppstått nye mulige veier for samarbeid og medvirkningsarbeid med ungdom. Den viktigste lærdommen har vi fått fra ungdommen selv: De må bli hørt.

Det er for tidlig å si om vi har klart å oppfylle alle målene i prosjektet, men kommunene i pilotprosjektet har klart å skape mye spennende aktivitet til tross for pandemien. I tillegg har de gitt oss god informasjon om suksesskriterier og mulige fallgruver for lokalt samarbeid og for medvirkningsarbeid med ungdom. Denne erfaringen bør vi benytte oss av og bygge videre på.

8. Kilder og referanser

Følgende ressurser er tilgjengelig på www.koordinertkultur.no

- Et kunnskapsgrunnlag med vedlegg:

Vedlegg 1 - Nasjonal prosjektplan

Vedlegg 2 - Kommunale tiltaksplaner

Vedlegg 3 - Midtveiseevalueringer 2020/21

Vedlegg 4 - Rapport Arendal kommune

Vedlegg 5 - Rapport Kongsberg kommune

Vedlegg 6 - Rapport Melhus kommune

Vedlegg 7 - Rapport Sola kommune

Vedlegg 8 - Begrunnelser for målinger

Vedlegg 9 - Stemningsrapport fra samlingene

- Diverse videoer fra samlinger

- Diverse metodestoff

Litteraturkilder

Bredesen, M. & Schmidt, I. (red.) (2017) Med ungdom som ressurs - medvirkningshåndbok for ungdomsarbeidere. Oslo: Ungdom og Fritid.

FNs Barnekonvensjon (1989) FNs konvensjon om barnets rettigheter. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/fns-konvensjon-om-barnets-rettigheter/id2511390/> (Hentet: 01.04.2022).

Gedda, O. & Tiller, T. (2020) Gjort – Lært – Lurt. 1.utg. Universitetsforlaget.

Kobro, U. L. (red.) (2018) La oss gjøre det sammen – Håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon. Høgskolen i Sørøst-Norge.

Meld St. 8 (2018–2019) (2018) Kulturens kraft – kulturpolitikk for fremtiden. Oslo: Kultur- og likestillingsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-8-20182019/id2620206/> (Hentet: 01.04.2022).

Meld St. 18 (2020–2021) (2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge. Oslo: Kultur- og likestillingsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20202021/id2839455/> (Hentet: 01.04.2022).

Norsk Kulturskoleråd (2016) Rammeplan for kulturskolen - Mangfold og fordypning. Tilgjengelig fra: <https://kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen/rammeplanen> (Hentet: 01.04.2022).

NOU 2013: 4 (2013) Kulturutredningen. Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.

Ungdom og Fritid (2018) Last ned Ungdom og Fritids app!. Tilgjengelig fra: <https://www.ungdomogfritid.no/aktuelt/last-ned-ungdom-og-fritids-app/> (Hentet: 01.04.2022).

HJEMME BEST

ngdom ønsker kommun
ikke dette

Inneholder kultur- og frid